gemeente ooststellingwerf

Visie Sportaccommodaties 2015-2030



Oosterwolde, mei 2015

1. Inleiding

Het onderzoek door Drijver en Partners naar de toekomst van de sportaccommodaties in Ooststellingwerf is afgerond. Het bestaat uit deel 1 (Analyse) en deel 2 (Visie). Het onderzoek is opgebouwd uit de clusters binnensport, buitensport en zwembaden. Het onderzoek komt op hoofdlijnen tot de volgende bevindingen:

Voor de binnensport geldt dat er voldoende ruimte is voor bewegingsonderwijs (Stellingwerf College heeft tekort) en voor sportbeoefening (vooral na 22.00 uur en in het weekeinde). De verenigingen hebben één of meer knelpunten, zoals afnemend ledenaantal, inzet vrijwilligers en minder financiële armslag.
In 2030 zal de behoefte aan binnensportaccommodaties naar verwachting 20% tot 25% lager liggen.

Voor de buitensport geldt dat over het geheel genomen vraag en aanbod redelijk in balans zijn.
Bij de 11 voetbalverenigingen zijn er drie die krapte of een tekort hebben. Vier verengingen hebben overcapaciteit. Van de 5 korbalverenigingen heeft één heeft krapte of een tekort.
Vijf verenigingen hebben aangegeven te willen beschikken over kunstgras. Ook voor de buitensport geldt dat de behoefte aan accommodaties in 2030 naar verwachting 20% tot 25% lager zal liggen.

Voor de zwembaden geeft Drijver en Partners aan dat nieuwbouw van een overdekt zwembad bij het Bosbad niet tot de realistische mogelijkheden behoort. Instandhouding van het huidige zwembad in Oosterwolde met een upgrading van de aangebouwde sporthal is voldoende om aan de toekomstige behoefte te voldoen. Beide buitenbaden voorzien duidelijk in een behoefte. Drijver en Partners beveelt aan om de verantwoordelijkheid voor de instandhouding, beheer en exploitatie van het Bosbad over te dragen naar de eigenaar of een op te richten lokale stichting met een sterkere verantwoordelijkheid en betrokkenheid van de lokale recreatiebedrijven.

Daarnaast wordt er door Drijver en Partners per cluster een aantal adviezen gegeven. Deze adviezen vormen de grondslag voor de visie van de gemeente. Deze notitie legt het sportaccommodatiebeleid van de gemeente Ooststellingwerf vast.

Daarbij zijn de volgende vastgestelde beleidskaders gehanteerd:

- De notitie "Platteland aanzet"
- De programmabegroting 2015-2018
- B&W-besluit van 20 augustus 2014 over het onderhoud van de 3 B's tot en met 2016
- De begroting 2015

2. Uitgangspunten

De gemeente Ooststellingwerf hanteert de volgende uitgangspunten ten aanzien van het beleid sportaccommodaties:

1. **Het aanbod aan accommodaties stemmen we af op de behoefte. Structurele overcapaciteit willen we voorkomen, omdat die uitgaven gebruikt kunnen worden voor andere doeleinden (binnen of buiten de sportbegroting). Enige frictie-overcapaciteit is niet te voorkomen en inherent aan marktbewegingen. We gaan dus niet een veld afstoten om een jaar later weer een veld te moeten uitbreiden.**

2. **Bij de behoefte bepaling interpreteert de gemeente planningsnormen en –richtlijnen van de bonden en weegt alle relevante omstandigheden mee, zoals nut en noodzaak, alternatieven en de mate waarin een tekort of overschot aanhoudt.**
3. **Bij de planning van sportaccommodaties heeft gebiedsgericht werken de voorkeur. De afstemming van vraag en aanbod vindt plaats op gebiedsniveau, met uitzondering van overdekt zwemwater. Een overdekt zwembad voorziet de totale gemeente. Gebiedsgericht denken vraagt ook afstemming met buurgemeenten. We vinden het belangrijk dat in de vier gebieden (regioagenda's) het aanbod is afgestemd op de behoefte.**
4. **De voorzieningen zijn functioneel en van voldoende kwaliteit. Wanneer gebruikers meer kwaliteit wensen, dan moeten zij de meerkosten financieren. De exacte definitie van kwaliteit is niet zinvol. Het gaat om het principe dat we functionaliteit en voldoende kwaliteit belangrijker vinden dan extra kwaliteit.**
5. **De gemeente houdt de sportaccommodaties in stand binnen het bestaande budget (korte en lange termijn).**
6. **Wij geven de voorkeur aan lokale betrokkenheid en zelfwerkzaamheid bij de instandhouding van de sportaccommodaties, voor zover dat verantwoord (gewaarborgd) is. Inzet van vrijwilligers heeft de voorkeur, mits de kwaliteit en continuïteit is geborgd.**
7. **De (sport)verenigingen vormen een belangrijke basis voor de leefbaarheid in onze gemeente.**

3. Visie binnensport

De sporthal De Boekhorst is gedateerd, maar het casco is in orde en de functionaliteit redelijk. De levensduur kan door renovatie bouwkundig en functioneel verlengd worden tot 2030. Dan loopt het synchroon met het zwembad. In 2030 is het zwembad 34 jaar en komt de vraag of het gehele complex zou moeten vervangen.

.

Deze renovatie betreft in elk geval:

1. Sporthalverlichting en plafonds (met aandacht voor energiebesparing);
2. Scheidingswanden en akoestiek (met aandacht voor isolatie);
3. Inventaris;
4. Sportvloer;
5. Uitloop.

De kosten voor deze renovatie worden geschat op 3,85 ton.

De gemeente houdt de sporthal De Boekhorst in stand en investeert eenmalig € 385.000 in een renovatie .

De koppeling met de overcapaciteit van de gymnastieklokalen in Appelscha en Elsloo wordt losgelaten.

De gemeente streeft naar beter gebruik van de bestaande accommodaties binnensport.
Gemeente, Stellingwerf College en exploitant van de Boekhorst bespreken de mogelijkheden voor invulling van het bewegingsonderwijs van het Stellingwerf College de komende jaren
De gemeentelijke sporthallen in Haulerwijk, Oosterwolde en Appelscha worden in de toekomst ook door een private exploitant geëxploiteerd. .
Het eigendom blijft bij de gemeente Ooststellingwerf.
Tenzij een private exploitant tot koop wil overgaan en het bod in het algemeen belang van de gemeente Ooststellingwerf is.

De gemeente vervangt het gymlokaal in Donkerbroek niet door een sportzaal of sporthal.

4. Visie buitensport

In juni 2013 is door de raad een motie aangenomen om onderzoek te doen naar de mogelijke aanleg van kunstgrasvelden. Hierbij dient de mening van de verenigingen te worden meegenomen, de voor- en nadelen van kunstgras moeten in beeld worden gebracht, evenals de financiële gevolgen.

Vijf voetbalverenigingen hebben aangegeven te willen overstappen op kunstgras. Zij zien een groot voordeel in jaarrond bespeling en stimulering van de sport. Ook de korfbalverenigingen willen graag kunstgrasvelden. Financieel is dit niet haalbaar. De exploitatielasten op jaarbasis zijn vier keer zo groot als bij gewoon gras. De onderhoudskosten van kunstgras zijn niet lager. Dit staat los van de investeringskosten. De gemeente wil de verenigingen niet belasten met de extra kosten voor beheer & exploitatie en vervangingskosten. Investering in kunstgras (1 veld) betekent voor de gemeente een investering van € 470.000 (incl. btw) met jaarlijkse kapitaallasten van € 32.000 en jaarlijkse exploitatielasten van € 8.000 (incl. btw). Vervanging van de toplaag (10 jaar) en de onderlaag (30 jaar) vindt plaats door het her inzetten van de vrijvallende kapitaallasten.
Deze financiële ruimte kan niet worden gevonden binnen de bestaande budgetten.

De gemeente investeert niet in kunstgras.

De gemeente vermindert, in overleg met de betreffende verenigingen en dorpsbelangen, het aantal sportvelden op die locaties waar duidelijk is dat de behoefte te ruim wordt/is en die situatie niet wijzigt of verder verslechtert of het draagvlak wegvalt. De gemeente betrekt hierbij de betreffende verenigingen en zoekt naar een nieuwe bestemming.

De gemeente breidt geen sportparken uit. Voor de totale gemeente is er voldoende aanbod en dat geldt ook per gebied. Tijdelijke tekorten worden opgevangen door het benutten van het overschot op andere sportparken. Voor Waskemeer geldt een "status aparte", er wordt gezocht naar een passende oplossing.

In de regioagenda's geven de dorpen aan dat er een sportvoorziening is zolang de vereniging bestaat (en dat is een natuurlijk proces). Indien de kosten van de betreffende accommodatie niet meer in overeenstemming zijn met het gebruik (=opbrengst) zal de gemeente in overleg treden met de betreffende vereniging om tot een oplossing te komen. De gemeente wil vooralsnog geen minimale bespelingsnorm opleggen. Een minimale norm geeft wel duidelijkheid, maar roept ook vragen op.

Bij een beperkte bespeling beperkt de gemeente in eerste instantie het onderhoud tot instandhouding. Afstoten van een complex is niet uitgesloten gelet op de verder afnemende behoefte in de toekomst en/of het vervallen van het draagvlak. In situaties dat sprake is van het voornemen tot afstoten, zal de gemeenteraad daar tijdig bij betrokken worden en vanzelfsprekend ook de gebruikers en dorpsbelangen. Als "het laatste sportveld" dreigt te verdwijnen krijgt het de bestemming van "doe" veld, als onoverdekte ontmoetingsplaats voor het doen van allerlei activiteiten, mede om zo de leefbaarheid van het dorp te borgen. Het onderhoud van dit "doe" veld komt voor rekening van de dorpen.

De huidige organisatievorm, waarbij het cultuurtechnisch onderhoud door de gemeente wordt uitbesteed aan een aannemer, wordt in de toekomst voortgezet.

Aandacht voor versterking van verenigingen is een onderdeel van de visie sportaccommodatie, omdat sterkere verenigingen goed zijn voor het gebruik van accommodaties (efficiency), bijdragen aan wmo-doelen (leefbaarheid, vrijwilligers) en aan sport- en gezondheidsbeleid.
In de enquête blijkt dat bijna alle verenigingen één of meer knelpunten hebben:

- Ledenontwikkeling (te weinig leden of aanwas);
- Accommodatie knelpunten (te weinig capaciteit of kwalitatieve gebreken);
- Onvoldoende kader (bestuur, sporttechnisch of vrijwilligers algemeen);
- Financiële knelpunten (tarief bij teruglopend ledenaantal).

De sportbonden pleiten al langer voor het verbreden van verenigingsactiviteiten (bv andere sportactiviteiten of een fietsgroep of een loopgroep) of het gebruik van de accommodatie voor dorpsactiviteiten. Ook de vrijwilliger verandert. Het uit zichzelf uitvoeren van een steeds terugkerende weektaak komst steeds minder voor. Voor specifieke en kortdurende taken is de vrijwilliger nog wel beschikbaar.
Versterking wil de gemeente bereiken door het instellen van een sportraad. Deze sportraad kan de verenigingen in dit proces begeleiden.

We streven naar toekomst-bestendige verenigingen. Omwille van de leefbaarheid hecht de gemeente er aan dat verenigingen en gebruikersgroepen inspelen op veranderingen in behoeften. Door het instellen van een sportraad kunnen de verenigingen en gebruikersgroepen daarin ondersteund worden. Het initiatief ligt bij de verenigingen zelf.

5. Visie zwembaden

Het zwembad in Oosterwolde is bouwkundig en functioneel nog lang niet afgeschreven en ruimtelijk optimaal gepositioneerd in de gemeente voor de doelgroep inwoners.

De gemeente gaat niet over tot een nieuw overdekt zwembad in Appelscha ter vervanging van het overdekt zwembad de Boekhorst in Oosterwolde.

De gemeente beperkt in de toekomst haar verantwoordelijkheid en directe betrokkenheid tot overdekt zwemmen.

De gemeente zet de contractrelatie (exploitatiebijdrage) met zwembad Haulewelle voort. Het budget wordt behoudens indexatie niet aangepast.

De exploitatieovereenkomst met de huidige exploitant van het Bosbad loopt tot en met 31 december 2016.
De erfpachtovereenkomst tussen S.B.A. en Staatsbosbeheer stopt per 31 december 2016, met de mogelijkheid tot een langjarige verlenging (= 40 jaar). Uiterlijk in 2016 zal het beheer en de exploitatie opnieuw worden aanbesteed. De gemeente wil de contractrelatie met het Bosbad gelijk trekken aan die van Haulewelle (meer op afstand van de gemeente en meer eigen verantwoordelijkheid).
De helft van de bezoekers zijn campinggasten, waardoor het Bosbad niet verliesgevend is. Het financiële risico ligt echter bij de gemeente. Omdat het Bosbad voor de recreatiebedrijven een belangrijke voorziening is mag ook worden verwacht dat ze er exploitatieverantwoordelijkheid voor willen nemen.

De gemeente legt de verantwoordelijkheid van het beheer & de exploitatie van het Bosbad terug bij de eigenaar (S.B.A.) en de lokale samenleving (recreatiebedrijven en bewoners). De huidige

exploitatiebijdrage vanuit de gemeente dient dezelfde vorm te krijgen als in de situatie Haulewelle in Haulerwijk.

6. Financieel

De financiële gevolgen van de renovatie van sporthal de Boekhorst en het niet vervreemden van de 3 B's per 2017 waardoor de dotatie aan de onderhoudsvoorziening wordt doorgezet, worden verder uitgewerkt en integraal betrokken bij de behandeling van de Programmabegroting 2016-2019.

De kosten voor de instandhouding van de gymnastieklokalen in Appelscha en Elsloo worden gedekt uit het bestaande budget.

Een passende oplossing voor Waskemeer kan inhouden dat een financiële bijdrage van de gemeente noodzakelijk is.